

З цієї реформи випливає декілька проблем. За даними члена кадрової комісії ГПУ Олександра Леменова майже 30% прокурорів ГПУ не пройшли перший етап переатестації (тест на знання законодавства України). Отже, 30% прокурорів буде звільнено. Але ж звільнення прокурора, який впродовж всієї своєї діяльності мав діло зі справами у кримінальному напрямку, проявивши себе позитивно, і на першому етапі переатестації не відповів на запитання відповідно до галузі адміністративного права, не є правильним рішенням, так як втрачається досвідчена людина у галузі кримінального права. Виходячи з того, що такого прокурора буде звільнено, необхідно його замінити. Так як за новою реформою прокурор має мати вищу юридичну освіту це може бути особа: або з державної служби, або з адвокатури. Зазвичай, дохід дійсно кваліфікованого спеціаліста є набагато більшим за стандартну заробітну плату прокурора, тому необхідно забезпечити певні сприятливі умови, які включають в себе підвищення заробітної плати.

На превеликий жаль, прокуратура України фінансується недостатньо, звідси можна зазначити другу проблему реформ прокуратури України. З початку створення органів прокуратури незалежної України, що ознаменувало прийняттям закону України «Про прокуратуру» від 05.11.1991 питання фінансового забезпечення завжди стояло надзвичайно гостро. Тому що матеріально незахищені працівники прокуратури принижені у грошовому забезпеченні не здатні ефективно виконувати передбачені функції в системі суспільних відносин.

Отже, органи прокуратури знову перебувають на шляху реформування, проте наслідки цієї реформи в роботі органів прокуратури ми зможемо відчувати лише через декілька років після проведення цієї реформи.

Ключові слова: прокуратура, органи прокуратури, реформа, стратегія, реорганізація органів прокуратури.

Ключевые слова: прокуратура, органы прокуратуры, реформа, стратегия, реорганизация органов прокуратуры.

Key words: public prosecutor's office, prosecution authorities, reform, strategy, reorganization of public prosecutor's office.

МАЛОЖОН ОЛЕНА ІВАНІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного
права Київського інституту інтелектуальної власності і права,
кандидат історичних наук, доцент*

РОЛЬ СУДІВ У ДЕМОКРАТИЧНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Судова система України протягом останніх років була об'єктом численних реформ, про що свідчать багато висновків Венеціанської комісії [2] та доповіді підготовлені Радою Європи. Принцип стабільності та

послідовності законів, як основного елемента верховенства права, вимагає стабільності в судовій системі [8]. Венеціанська комісія заявила що: «згідно з Контрольним Списком Верховенства Права чіткість, передбачуваність, послідовність та узгодженість законодавчої бази, а також стабільність законодавства є надзвичайно важливими для будь-якого правового порядку, заснованого на принципах верховенство права [5]. Існує чіткий зв'язок між стабільністю судової системи та її незалежністю. Довіра до судової влади може зростати лише в рамках стабільної системи. Хоча судові реформи в Україні вважаються необхідними для підвищення довіри громадськості до органів судової системи, стійка інституційна нестабільність, коли реформи сліднують за змінами політичної влади, також може бути шкідливою для довіри суспільства до судової влади як незалежної та неупередженої інституції [1].

Правосуддя є важливим компонентом демократичних суспільств. Воно має на меті вирішення спорів між сторонами і, шляхом прийняття рішень, виконання як «нормативної», так і «просвітницької» ролі, надаючи громадянам відповідні настанови, інформацію та запевнення щодо права і його практичного застосування [4].

Суди є та сприймаються такими широким загалом як належний форум для встановлення юридичних прав і обов'язків та вирішення пов'язаних з цим спорів. Суспільство ставить з повагою та має довіру до спроможності судів здійснювати таку функцію [7]. Однак розуміння ролі судової влади в демократичних країнах (особливо розуміння того, що обов'язком судді є справедливе та безстороннє застосування закону незалежно від можливих соціальних або політичних тисків) значно відрізняється в різних країнах та соціально-економічних умовах Європи. Рівень довіри до діяльності судів є, відповідно, неоднаковим [3]. Адекватна інформація про функції судової влади та її роль у повній незалежності від інших гілок державної влади може, таким чином, ефективно сприяти більшому розумінню судів як наріжного каменю демократичних конституційних систем, а також обмежень в їхній діяльності.

Власний досвід більшості громадян щодо судової системи своїх країн обмежується участю, яку вони могли брати в якості сторін судових процесів, свідків або присяжних. Важливою є роль ЗМІ у поширенні інформації про роль та діяльність судів. Але, крім спілкування через ЗМІ, обговорення у Консультативній Раді європейських суддів (далі – КРЕС) висвітлює важливість створення прямих зв'язків між судами та широкою громадськістю. Інтегрування правосуддя в суспільство вимагає, щоб судова влада відкрилася та вивчила, як зробити себе відомою. Ідея полягає не в перетворенні судів на циркову арену, а в тому, щоб сприяти прозорості судового процесу. Визнанням є те, що повна прозорість неможлива, особливо, коли йдеться про необхідність захисту ефективності розслідувань та інтересів учасників процесу, але розуміння того, як працює судова система, має, безумовно, просвітницьке значення та повинно зміцнити суспільну довіру до функціонування судів.

Шляхом до того, щоб зробити суди доступнішими, є вжиття заходів загального характеру, спрямованих на інформування громадськості про діяльність судів.

Самі суди повинні брати участь у поширенні інформації про доступ до правосуддя (через періодичні звіти, друковані пам'ятки для громадян, Інтернет, інформаційні офіси тощо), та розробляти освітні програми, спрямовані на надання конкретної інформації (наприклад, щодо характеру судових проваджень, середньої тривалості процесів у різних судах, судових витрат, альтернативних засобів врегулювання спорів, які пропонуються сторонам, важливих для практики рішень судів).

Оскільки відносини з окремими особами, які звертаються по правосуддя, традиційно підтримуються самими судами, хоча й у неструктурований спосіб, суди в минулому неохоче встановлювали прямі відносини з представниками громадськості, не залученими до судових процесів. Публічність розгляду справ у тому сенсі, як це закріплено в статті 6 Європейської конвенції з прав людини (СКПЛ), традиційно розглядалася як єдиний контакт між судами та громадськістю, що робило ЗМІ для судів єдиною ланкою зв'язку [6]. Такий підхід швидко змінюється. Обов'язки безсторонності та незалежності, які є відповідальністю суддів, сьогодні не можуть розглядатися як перешкода на шляху для судів у їхніх спробах відігравати активну роль в інформуванні громадськості, оскільки така роль є справжньою гарантією незалежності судової влади.

Для підвищення рівня довіри з боку громадськості необхідні більша прозорість в управлінні судовою системою зокрема та у відправленні правосуддя взагалі. Потрібно оптимізувати обов'язки та повноваження в рамках комплексної структури управління судовою системою. Це дозволить краще сприяти незалежності суддів у рамках управління судовою системою завдяки вдосконаленій системі управління ефективністю, дисциплінарного та етичного нагляду.

Список використаної літератури:

1. Бюро Консультативної ради європейських суддів (CCJE). Звіт про незалежність та неупередженість суддів у державах-членах Ради Європи за 2017 рік. Страсбург, 2018. 96 с. URL : <https://rm.coe.int/ccje-bu-2017-11e-07-02-2018-docx-uk-edited-ak/16807bee35> (дата звернення 12.03.2018 р.).
2. Висновок Венеціанської комісії щодо проекту змін до Конституції України в частині правосуддя, затверджених Конституційною комісією 4 вересня 2015 року. Страсбург, 2015. 13 с. URL : <https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/visnovok%2026.pdf> (дата звернення: 11.12.2015 р.).
3. Висновки засідання голів асоціацій суддів на тему «Правосуддя та суспільство», м. Вільнюс, 13–14 грудня 1999 року. URL : <http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BA%20%E2%84%96%207.pdf>
4. Висновки П'ятого засідання голів європейських верховних судів, м. Любляна, 6–8 жовтня 1999 року. 13 с. URL : <http://www.arbitr.gov.ua/files/pages/%D0%92%D0%B8%D1%81%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D0%BA%20%E2%84%96%207.pdf>
5. Висновок щодо змін до законодавчих актів, які регулюють статус Верховного Суду та органів суддівського врегулювання. Прийнято Венеціанською

комісією на її 121-му пленарному засіданні (Венеція, 6-7 грудня 2019 р.). Страсбург, 2019. 23 с.

6. Європейська Конвенція з прав людини. З поправками, внесеними відповідно до положень Протоколів № 11 та 14, з дати набуття ним чинності 1 червня 2010 року. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Convention_UKR.pdf
7. Європейський суд з прав людини, справа «Санді Таймс» проти Сполученого Королівства» (Sunday Times v. The United Kingdom). Рішення від 26 квітня 1979 року. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_594
8. Контрольний список верховенства права (Мірило правовладдя). Ухвалено Венеціанською комісією на 106-му пленарному засіданні (Венеція, 11-12 березня 2016 р.). Страсбург, 2016. 170 с. URL : [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2016\)007-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2016)007-ukr) (дата звернення 11.11.2016 р.).

Ключові слова: правосуддя, громадськість, демократичне суспільство, судочинство, європейські держави.

Ключевые слова: правосудие, общественность, демократическое общество, судопроизводство, европейские страны.

Key words: justice, public, democratic society, judiciary, European states.

ДЕМЕНЧУК МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
асистент кафедри організації судових, правоохоронних органів
та адвокатури, кандидат юридичних наук*

ВЕРХОВНИЙ СУД: ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ

Існування в державі міцної та незалежної судової гілки влади неможливе без наявності багатьох факторів, проте одним з найголовніших є злагоджена робота системи судоустрою. На жаль, події останніх років свідчать про відсутність стабільності в діяльності найвищого судового органу країни, як найголовнішої складової цієї системи. Верховний Суд пройшов тривалий шлях розвитку, зміни, що відбувалися з ним, мали неоднозначний характер та викликали гострі дискусії серед науковців та практиків.

Зауважимо, створення нового Верховного Суду у 2016 р. було ключовою складовою чергового етапу реформування судової гілки влади. Незважаючи на значну кількість змін, на початку їх запровадження не можна було однозначно стверджувати про позитивність або негативність їх результатів та наслідків. Сьогодні, коли після початку роботи Верховного Суду пройшло більше двох років, можна зробити обґрунтовані висновки про результати його роботи, деякі недоліки у функціонуванні цього органу та способи їх усунення.

1.3 моменту створення нового Верховного Суду Законом України «Про судоустрій і статус суддів» було визначено максимальну кількість його суддів, а саме – не більше двохсот. Законом № 193-IX від